

MERE KLIMA I JERES PROJEKTER?

HAR I STYR PÅ BEGREBERNE OG
HVAD KLIMAHANDLINGER ER FOR NOGET?

JA

NEJ

I lader til at være godt kørende, men I er selvfølgelig altid velkommen til at kontakte CISU for rådgivning

MANGLER I PENGE?

NEJ

JA

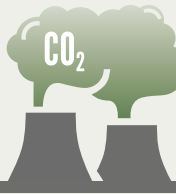

HANDLER JERES IDÉ OM NOGET
INDEN FOR VERDENSMÅL 13?
eller måske nogle af de delmål der er i nogle af de andre verdensmål?

NEJ

JA

HANDLER JERES
IDÉ MEST OM
BEGRÆNSNING AF
CO₂-UDLEDNING?

JA

NEJ

Fint nok, så skal I nok bare holde blikket rettet mod CISUs Civilsamfundspulje og de klassiske støtteformer som Udviklingsindsats eller Medborgerindsats.

HANDLER JERES IDÉ OM
KLIMATILPASNING?

NEJ

JA

SØG CISUS NYE STØTTE
TIL KLIMATILPASNING

DER GÆLDER ET SÆRLIGT FORMÅL:

at fattige og sårbare grupper i udviklingslande bliver mere robuste overfor konsekvenserne af klimaforandringer

Det er særlige vurderingskriterier, der sikrer at kun ansøgninger, der reelt er klimatilpasning kan støttes. Men det er samme budgetformat, og der gælder de samme principper som der gælder for CISUs civilsamfundspulje omkring partnerskab, at det handler om en civilsamfundsindsats, der er kravsafstemthed og de andre ting, I måske kender - derfor er Støtte til Klimatilpasning en del af Civilsamfundspuljen.

VIL DU HELST SNAKKE
MED MENNESKER?

NEJ

JA

SE NÆRMERE CISUS PÅ
CLIMATE INTEGRATION TOOL

Få overblik på næste side over de mest centrale begreber, hvis I gerne vil vide mere om klima og udviklingsarbejde.

Det kan være jeres organisation skal være med i CISUs tematiske netværk omkring klima?

Se på CISUs kursusoversigt om der er noget for dig

CISU er klar til rådgivning om både ideer til Støtte til Klimatilpasning, men også om alle mulige andre klimahandlinger i alle typer af indsatser - klik her

KONCEPT	FORKLARING	LINK/KILDE
Biodiversitet, natur og miljø	Biodiversitet er mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismene indgår i. Biodiversitet omfatter såvel variationen indenfor og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer. Især verdensmål 15 beskriver arbejdet på denne brede dagsorden og omhandler beskyttelse, genoprettelse og fremme af bæredygtig brug af økosystemer, bæredygtig forvaltning af skove, bekæmpe ørkendannelse og standse og vende jordferringelse og standse tab af biodiversitet.	FN om biodiversitet og økosystemer IUCN UNEP
CCAM	CISUs nye støtteform under Civilsamfundspuljen, Climate Change Adaptation Modality	CISUs hjemmeside
Climate Integration Tool	CISUs værktøj til organisationer, der gerne vil komme godt i gang med klimahandlinger. De tager udgangspunkt i et eller flere verdensmål.	CISUs hjemmeside
Community-Based Forest Management eller Community Forest Management	Handler grundlæggende om skovbesiddelse, hvor CBFM er en tilgang til hvordan lokalsamfund udøver kontrol med deres territorier og ressourcer gennem transparente og horisontale beslutningsmekanismer, der sikrer en ansvarlighed over for resten af lokalsamfundet.	Fx Friends of the Earth International eller World Rainforest Movement
Community-based Management eller Community-based Natural Resource Management	Er en bottom-up tilgang til at organisere sig for at sikre inddragelse af lokale aktører og interessenter i forhold til planlægning, undersøgelser, udvikling, beslutningstagen og politikudvikling. Handler i sin grundessens om beskyttelse af naturressourcer og udvikling for at kunne klare fattigdom, sult og sygdomme.	Se IUCN og også wikipedia
Disaster Risk Reduction	Med udgangspunkt i Sendai Framework for Disaster Risk Reduction, handler det især om at tydeliggøre at staten som udgangspunkt har det primære ansvar, men skal søge samarbejde med andre aktører. I sig selv handler DDR om foranstaltninger, der adresserer de tre dimensioner af katastroferisiko (udsættelse for farer, sårbarhed og kapacitet samt farenes karakteristika) for at forhindre skabelsen af nye risici, reducere eksisterende risiko og øge modstandskraften.	UNDRR
Eco-System Based Adaptation	Det er en strategi for tilpasning til klimaforandringer som anvender/udnytter naturbaserede løsninger og økosystem-tænkning. Det beskytter sårbare lokalsamfund mod ekstremt vejr samtidig med at det kan give nogle økologiske fordele der er vigtige for menneskeliv såsom rent vand og mad. Se også Nature-Based Solutions.	UNEP
Klimahandling	Skåret ind til benet, er klimahandlinger: øget indsats for at reducere drivhusgasemissioner og styrke modstandskraften og tilpasningsevnen til klimapåvirkninger. Et udgangspunkt er at handle i forhold til opnåelse af verdensmål nr. 13, hvor også delmålene understøtter en række målsætninger vi kan handle i forhold til.	SDG helpdesk Verdensmaal.org UNFCCC
Klimasmart landbrug	Klimasmart landbrug er en tilgang, der hjælper med at guide handlinger til at transformere landbrugsfødevarer til grønne og klimaresistente praksisser.	FAO
Klimatilpasning	Klimatilpasning forstås som den måde, mennesket tilpasser økologiske, sociale og økonomiske systemer eller politiske processer, som en reaktion på faktiske eller forventede konsekvenser af klimaforandringerne – jævnfør FNs rammekonvention om klimaforandringer (UNFCCC)	UNFCCC
Klimarobusthed	Klimarobusthed (resiliens) forstås som evnen til at modstå, komme sig over og tilpasse sig negative effekter af klimaforandringer. Det er afgørende for at skabe nye muligheder for værdige levevilkår uden at gå på kompromis med naturen som ressource. Opbygning af klima-resiliens er forbundet med konkret handling, investeringer, kapacitetsopbygning, fortalervirksomhed, beslutningstagen og forhandlinger på lokalt, nationalt og globalt plan.	UNFCCC og CISUs støtte-form: CCAM
Mitigation	Bestræbelser på at reducere emissioner omtales som "mitigation". Reduceringer er for eksempel øget brug af vedvarende energi, anvendelse af nye teknologier eller ændringer i praksis eller adfærd, såsom mindre kørsel eller at ændre sin kost. Det omfatter udvidelse af skove og andet for at fjerne større mængder CO2 fra atmosfæren eller blot at lave forbedringer af et komfurdesign.	UNFCCC
Locally-led Adaption	Er især blevet italesat i kraft af en række principper der handler om beslutningstagen, adressering af strukturelle uligheder, investering i lokale kapaciteter, gennemsigtighed og accountability, m.m.	World Resources Institute
Loss and Damage	Effekterne af klimaændringer kan påvirke med langsomt indtræden (slow on-set) og ved ekstreme vejrhændelser, som kan resultere i tab og skader. Det opdeles i økonomiske tab, der kan forstås som tab af ressourcer, varer og tjenester, der almindeligvis handles på markeder; og ikke-økonomiske tab, der kan forstås som resten af varer, der normalt ikke handles på markederne.	UNFCCC DIIS
National Adaptation Programme of Action (NAPA)	Et FN-etableret koncept, der tilsiger at de mindst udviklede lande (LDC), skal udvikle nationale handlingsprogrammer for tilpasning (NAPA'er), således at støtte kan mobiliseres i forhold til at tackle udfordringen med klimaændringer i betragtning af disse landes særlige sårbarhed.	UNFCCC
Nationally Determined Contributions (NDCs)	NDC'er er hvert lands indsats for at reducere nationale emissioner og tilpasse sig virkningerne af klimaændringer. Paris-aftalen kræver, at hver land forbereder, kommunikerer og opretholder etapevis nationalt bestemte bidrag (NDC'er), som den har til hensigt at opnå.	UNFCCC
Nature-Based Solutions	Naturbaserede løsninger er handlinger til at beskytte, bæredygtigt forvalte eller genoprette naturlige økosystemer, der adresserer samfundsmæssige udfordringer såsom klimaændringer, menneskers sundhed, fødevarer- og vand sikkerhed og katastroferisikoreduktion effektivt og adaptivt, og samtidig giver menneskers velvære og biodiversitet fordele. Andre tilgange, der falder ind under NbS-paraplyen, omfatter økosystembaseret tilpasning (EbA), økosystembaseret afbødning (EbM) og økosystembaseret katastroferisikoreduktion (øko-DRR).	DIIS IUCN
Non-Timber Forest Resources/ Products (NTFR/NTFP)	Ikke-tømmer skovprodukter (NTFP'er) omfatter spiselige og medicinske planter, svampe, mos og lav, bark, løv og kogler samt vildt og forvaltet vildt. Det centrale er at der udvikles en god og bæredygtig management-tilgang vedr. produkter/ressourcer.	Forest Research
Resiliens	Se Klimarobusthed.	
Rio Markører	Internationalt aftalt ramme for rapportering om klimatilpasning, således en måde at monitorere finansieringsstrømme rettet mod målene i Rio-konventionerne om biodiversitet, klimaændringer og ørkendannelse ved hjælp af de såkaldte "Rio-markører".	OECD Se også CISUs integrering i CCAM
Teknisk kapacitet	I vores retningslinjer til Støtte til Klimatilpasning henvises til teknisk kapacitet som et centralt element, der er vigtigt at fokusere på når der søges Støtte til Klimatilpasning. Hermed menes lokal kapacitet til at udføre fx locally-led adaptation solutions og indsatser kan fx være opkvalificering af CSOs, lokalsamfund og målgruppen.	CISU
Vulnerability Assessment / Climate Vulnerability and Capacity Assessment	Climate Vulnerability and Capacity Analysis (CVCA) eller blot Vulnerability Assessment er et værktøj, der bruges til at indsamle og analysere information om sårbarheder på lokalsamfundsniveau overfor klimaændringer. Den informerer om handlinger på lokalsamfundsniveau og derover, der støtter lokalsamfund i at øge deres modstandsdygtighed over for klimaændringer.	Care
Water Resources Management	Water Resources Management er processen med at planlægge, udvikle og administrere vandressourcer, både hvad angår vandmængde og -kvalitet, på tværs af alle vandanvendelser. Det omfatter institutioner, infrastruktur, incitamenter og informationssystemer, der understøtter og vejleder vandforvaltning.	World Bank